

Pinsiön-Matalusjoen yhteistyöryhmän kokous 7.10.2024 klo 17.00–19.00 (LIFE20 NAT/FI/000611)

Asiakirja on kooste tilaisuuden aikana esitetyistä kysymyksistä, vastauksista ja kommentteista. Kysymyksiin vastasi paikan päällä projektipäällikkö Katja Vainionpää (Pirkanmaan ELY-keskus). Paikalla tarjottiin kahvia ja suolaista sekä makeaa. Tilaisuus järjestettiin pelkästään läsnäolotilaisuutena.

Osallistujat

Paikan päällä maamiesseurantalolla oli 15 henkilöä. Osallistujina oli mm. maanomistajia, yhdistysten edustajia (KVVY, luonnonsuojeluliitot, Pinsiön perkausyhtiö, Metsänhoitoyhdistys) ja muita raakuista sekä Pinsiön-Matalusjoesta kiinnostuneita. Muutama osallistuja oli ensimmäistä kertaa yhteistyöryhmän tapahtumassa.

Ohjelma

Kahvitus klo 16.30 alkaen

1. Aloituspöytä klo 17.00
2. LIFE Revives-hanke esittely
3. Turkimusojan tehdyt jokikunnostukset kesällä 2024
4. Hankkeen aikataulu ja suunnitellut toimenpiteet
5. Muut ajankohtaiset asiat jokikohtaisesti
6. Vapaa sana

Yhteenveto keskusteluista

1. LIFE Revives –hanke

- Hankkeen perustiedot ja toimenpiteet kerrattiin läpi.

2. Turkimusojan tehdyt jokikunnostukset kesällä 2024

- Kesällä 2024 Turkimusojoella tehtiin virtavesikunnostukset. Kilpailutuksessa tekijäksi valikoitui jämsäläinen yritys Hyötyvuokraus Oy.
- Joessa tehtiin puumateriaalilla kunnostamista, kiveämistä, kutusoraikkokunnostuksia, vaellusesteen poistamista ja raakkulastentarhojen pystyttämistä. Kesän kunnostuksia esiteltiin kuvamateriaalin ja tarinoiden kera. Kyseisiä kunnostusmenetelmiä käytetään myös muilla raakkujoilla.
- Vesistökuunnostusverkoston aamukahveille 27.9.2024 aiheena oli *Rankapuunipuista joulukuusikehiköihin - puulisäyksillä tehoa vesistökuunnostuksiin*. Kahvit ovat edelleen katsottavissa YouTubessa: [Rankapuunipuista joulukuusikehiköihin - puulisäyksillä tehoa vesistökuunnostuksiin \(youtube.com\)](#).
- Raakkujen laitoskasvatuksesta kerrottiin myös Pinsiön-Matalusjoen ja Turkimusojan osalta.

3. Hankkeen aikataulu ja suunnitellut toimenpiteet

- Edellinen yhteistyöryhmän kokous on pidetty 9.10.2023.
- Jokikunnostukset aloitetaan Pinsiön-Matalusjoella ensi vuonna. Tämän talven aikana tehdään sopimuksia vesialueen omistajien, maanomistajien ja ojitusyhtiöiden kanssa. Sopimuksen allekirjoittamisessa on erilaisia menetelmiä.

- Valuma-aluekunnostuksien suunnitelmat on saatu päätökseen. ELY-keskus tekee sopimukset maanomistajien kanssa, jonka jälkeen aloitetaan urakoitsijan kilpailutus.
- Metsänkäyttöilmoitukset ja suojavaöhykeasia on noussut esiin Hukkajoen tapahtumien jälkeen. Suojavaöhykkeistä ja siihen liittyvästä toimenpiteestä hankkeessa kerrottiin. Projektipäällikön avuksi on palkattu Aleks Kulmala avustamaan toimenpiteen etenemisessä. Aleks esitteli itsensä tapahtumassa. Suojavaöhykkeet puhuttavat metsänomistajia. Raakkuvesistön luo on jätettävä 45 metrin kaista, jossa metsää ei käsitellä. Tällä hetkellä suojavaöhykkeistä on vain ELY-keskuksen suositus, mutta sitä ei ole määrätty laissa. LIFE Revives -hankkeessa suojavaöhykkeestä maksetaan korvaus maanomistajille. Yhteydenotot alkavat kiinnostuneihin maanomistajiin tänä syksynä.
- Seurantatoimenpiteiden edistymisestä käytiin läpi yleisesti. Kaikki ennen kunnostuksia tehdyt seurantatoimenpiteet ovat tehty. Seuraavan kerran seurantoja tehdään kunnostuksien jälkeen. Jyväskylän yliopiston tekemiä naulakokeita esiteltiin seurantamenetelmänä yleisesti. Raakkupopulaatioiden tilakartoitukset puhuttivat osallistujia. Viimeisimmät tilakartoitukset Pinsiön-Matalusjoelta ja Ruonanjoelta on 2019 ja Turkimusojoelta 2022. Tilakartoitukset uusitaan vuonna 2026 kunnostuksien valmistuttua.
- Hankkeen yksi kokonaisuuksista on viestintä ja tiedotus. Hankkeessa on esimerkiksi osallistuttu tapahtumiin, kontaktoitu maanomistajia, tehty ja jaettu raakkuoppaita, tehty mediatiedotteita ja järjestetty kouluvierailuja. WWF on halukas tuomaan raakkukameran johonkin Pirkanmaan raakkujoelle. Kiinnostuneet voivat ilmoittautua Katja Vainionpälle.

4. Muut ajankohtaiset asiat jokikohtaisesti

- Hukkajoki on yksi kohdejoki LIFE Revives -hankkeessa, missä parannetaan uhanalaisen raakun ja lohikalojen ympäristöä. Hukkajoen simpukkakuolema on raakun ja LIFE Revives -hankkeen kannalta erittäin valitettava tapahtuma, koska kyseessä on yksi vahvimmista raakkupopulaatioista. Hukkajoki on myös yksi LIFE Revives -hankkeen vertailuista, johon hankkeen kunnostustoimien vaikutusta verrataan. Hukkajoen kunnostustyöt on saatu päätökseen. Raakkujen lopullinen kohtalo selviää vasta talven jälkeen.
- Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Ylöjärven yhdistys ry ja Kyrön Luonto ja Suomen luonnonsuojeluliiton Hämeenkyrön yhdistys ry on laatinut aloite-ehdotuksen Kaupungin pormestarille Kalervo Kummolalle, aiheena: Tiukasti suojellun erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun suojelu Tampereen kaupungin toiminnassa 9.9.2024. Tampereen LUMO-ohjelma (luonnon monimuotoisuusohjelma 2021–2030 vuosina on ristiriidassa vedenoton kanssa. Euroopan komission on lähettänyt hallituksen varoituksen Suomen vesien hyvään tilaan pääsemisen kiirehtimisiksi. Suomen hallitus ei ole noudattanut vesiputedirektiiviä, jonka tavoitteena on vesien hyvä tila. Sen saavuttaminen on Suomessa monessa vesistössä vielä pahasti kesken. [Lokakuun kooste rikkomuspäätöksistä: tärkeimmät päätökset \(europa.eu\)](#)
- Saana Kuusipalo (sd.) on jättänyt 16.9. valtuustolle aloitteen jokihelmisimpukan suojelemiseksi Tampereella. Aloitteen mukaan Tampereen Veden tulee lopettaa vedenotto Pinsiönlähteestä ja Jordaninjoen lähdealueelta siten, että näistä tuleva vesimäärä virtaa kokonaisuudessaan Pinsiön-Matalusjokeen. Tampereen Vesi Oy:n nykyinen vedenotto heikentää kriittisimpänä tekijänä joessa elävän erittäin uhanalaisen, tiukasti suojellun jokihelmisimpukan eli raakun sekä raakun isäntäkalan purotaimenen elinolosuhteita. Aloite sai 37 allekirjoitus valtuuston 67 jäseneltä.
- Pinsiön vesiosuuskunta hankkii ja jaklee vettä Pinsiössä, Nokian ja Hämeenkyrön alueella. Liitettyjä talouksia on noin 180 kappaletta ja asukkaita noin 420 henkilöä. Vesiyhtymä on valmistellut, niin ettei kylä jää ilman vettä.

- Hämeenkyrön kunta ja Nokian sekä Ylöjärven kaupungit toimivat hankkeessa yhteistyötahoina, joita hanke avustaa taloudellisella tuella tiettyihin toimenpiteisiin. Kunnat ovat olleet aktiivisia yhteistyökumppaneita raakun suojelutyössä jo ennen LIFE Revives -hankkeen alkamista ja heillä on tarvittavat tiedot ja taidot käsitellä hankkeeseen liittyviä tehtäviä. Pirkanmaan ELY-keskuksella, Jyväskylän yliopistolla (hankekoordinaattori) ja kunnilla on tulossa kokous aiheeseen liittyen.
- Tampereen Vesi Oyn Jordanianjoelle on tulossa automaattinen mittauspiste. Pinsiön-Matalusjoelle on käynnissä virtaamatutkimus, jossa pumpataan vettä Pinsiön vedenottamolta erilaisia määriä pohjavettä jakeluverkostoon ja Pinsiönjokeen. Tarkoituksena on selvittää vedenkäytön ja Pinsiönjoen virtaaman keskinäisiä vaikutuksia. Virtaamasta laaditaan gradu Helsingin yliopistoon, nimellä Pinsiön Matalusjoen ja Jorjoaninjoen virtaamaan vaikuttaneet tekijät ja pohjavesivaikutus. Pinsiön laitoksella on menossa saneeraus, joka valmistuu tänä vuonna. Virtaamatutkimukset sovitetaan yhteen laitoksen uudistamisen kanssa.
- Pinsiön ojitusyhtiö ja KVVY/salaojayhdistys ovat kokoustaneet ojitusyhtiön hyötyalueesta ja joen tiedoista. Tulevalla viikolla heillä on maastokäynti aiheeseen liittyen. Tällä hetkellä pellot tulvivat pahasti ja salaojaputkien päällä on vettä. Veden seisomisen takia pelloilla kevät niitot eivät onnistu. Pinsiön-Matalusjoki haisee ajoittain pahalta ja kiintoainetta on paljon, sekä joki on välillä kasvanut umpeen. Hajajätevesien valvonta kuuluu kunnalle.
- Ensi vuonna suunnitteilla LIFE Revives -hankkeen excursio Etelä-Suomen raakkujoille. Ajatuksia ja ideoita kohteista otetaan vastaan.
- KVVY raakkuryhmä kokoustaa seuraavan kerran 26.11.2024.
- Kosteikot ja putkipatosisuunnitelmat on merkattu kartalle.

